■ כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות ■

בסודשיח

■ בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת שמיני (ספירת העומר) ■ שבת מברכים ■ כ"ג ניסן ה'תשע"ג ■ 03.04.2013 ■ גליון מס' 217 ■

תפוצה לכל קהילות ישראל

חסידות החסידה

משיעורי הרה"ג יעקב הלוי פילבר שליט"א

הרמב"ן בפירושו לתורה (ויקרא יא יג) מסביר מהי הסיבה לאסור את העופות שנאספו באכילה: "והסימן הגדול בעופות היא הדריסה, שכל עוף הדורס לעולם טמא, כי התורה הרחיקתהו מפני שדמו מחומם לאכזריותו ונותן אכזריות בלב". ורבינו בחיי (שם) מוסיף סיבה נוספת: "ועוד יש לתת טעם באיסור העופות, כי לפי שהקב"ה בוחר בטוב ואוהב השפלות וכל שאר המדות הטובות, ושונא האכזריות וכל שאר המדות הרעות, לכך בחר בקורבנו (בקורבנות שיקריבו לו) בבריות שפלות והתמות, ומאותן שהוא יתעלה בחר בהן לקורבן ציוה את ישראל שיהיה מאכלן מהן ...וכל זה ללמדנו שהוא יתעלה שונא מדת הרע והאכזריות ואוהב מדת הטוב והשפלות והתמות". אלא שלכאורה הסימן שנותן הרמב"ן בעופות הטמאות אינו מתאים בכל העופות המוזכרות בפרשה, הנה למשל העורב שאנו מוצאים בו מעשה חסד כמו שמפורש בספר מלאכים א' (יז ו): "והעורבים מביאים לו (לאליהו הנביא) לחם ובשר בבוקר ולחם ובשר בערב". מעשה של חסד, שאלמלי העורבים לא היה אליהו יכול להתקיים. ובמו כן החסידה ששמה מעיד עליה כמו שדרשו במסכת חולין (סג א): "החסידה זו דיה לבנה, ולמה נקרא שמה חסידה? שעושה חסידות עם חברותיה". החסידה היא עוף שאינה קבועה במקום אחד, הנודדת למרחקים גדולים כמו שמעיד הנביא ירמיה (ח ז): "גם חסידה בשמים ידעה מועדיה" וכמו שפירש שם רש"י: "עת עברם אל איי הים מפני הצינה ועת שובם" והרד"ק (שם) הוסיף: "והחסידה מנהגה לשכון בימי הקור והחורף במקום אחד ובימי הקיץ והחום במקום אחר, וזהו מועדים שאמר שלא תשנה מנהגה". ואת הנדודים הללו עושה החסידה בלהקות, תוך נאמנות של שני בני הזוג הדואגים כאחד לקיומם וגידולם של הגוזלים, עד כדי כך שכשהם שבים לקינהם לאחר מסע נידודים, מקדים הזכר לבא שאם לא ימצא את הקן הישן הוא מתחיל להקים קן חדש כדי שיוכל לקבל את פני בת זוגו המגיעה כעבור כמה ימים, ולכאורה מוצאים אנו שאחריות ודאגה הדדית שוררים בלהקת החסידות.

ואם כך מדוע למרות המעלות הללו החסידה והעורב אינם עופות כשרים? הסיבה היא כי התכונות הטובות של החסידה ושל העורב הן למראית עין בלבד, כי כשנעמיק בהן נראה שאינן כפי שהן נראות כלפי חוץ, את העורב אנו פוגשים כבר בתיבת נח ושם העורב מסרב למלא את שליחותו, "וישלח את העורב ויצא יצוא ושוב עד יבושת המים מעל הארץ", ופירש רש"י על פי מדרש אגדה: "מוכן היה העורב לשליחות אחרת בעצירת גשמים בימי אליהו שנאמר: 'והעורבים מביאים לו לחם ובשר'". ונשאלת השאלה כיצד הפך העורב האכזרי להיות עושה חסד? ומסביר המהר"ל מפראג בספרו "גור אריה" (בראשית ח ז) שלאמיתו של דבר גם טובתו של העורב אצל אליהו היא בכוונה רעה: "ויראה לי שהעורב הזה הוא אכזרי כמו שדרשו רז"ל: 'שחורות כעורב - אין התורה מתקיימת אלא במי שעושה עצמו אכזרי על בניו כעורב הזה'. והכתוב אומר: 'נותן לבהמה לחמה, לבני עורב אשר יקראו'. -ומסיק מזה המהר"ל- אם כן אכזרי הוא. ומפני שאין העורב מוכן לשליחות טובה לבשר טובה לעולם להודיע שקלו מי המבול, אבל היה מוכן לשליחות אחרת לפרנס את אליהו, לא מפני שרצה להטיב אלא ההיפך, שהיה אליהו מביא פורענות לעולם והוא הרעב, ואילו לא היה לאליהו מי שיפרנס אותו היה מבקש שהרעב יפסק, וכדי שהרעב ימשיך בעולם היו העורבים עושים שליחותם לפרנס את אליהו עד כאן דברי המהר"ל ואפשר לומר זאת וכך גם לגבי חסידותה של החסידה שגם היא אינה שלימה, מפני שהיא אינה דואגת לכולם אלא רק לאנשי שלומה, "עושה חסד לחברותיה". ולפי ההסבר הזה ניתן ליישב את הקושי על דברי הגמרא (ברכות ד ב) שהאומר "תהילה לדוד" שלש פעמים ביום (פרק קמ"ה בתהלים - אשרי יושבי ביתך) מובטח לו שהוא בן העולם הבא, והסיבה לפי הגמרא היא מפני שיש בפרק הזה שתי מעלות: הפרק כתוב באלפא ביתא, וגם יש בו איזכור של הפרנסה ככתוב: "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון". ושואלים: הרי יש עוד פרק בספר תהלים (קיא) הפותח בפסוק:

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

"אתם הולכים לגרש אותנו מבית המדרש"
הציבור החרדי כולו אינו מעכל עדיין, מסרב להאמין שמפלגת 'הבית היהודי', שרוב מצביעיה הינם שומרי מצוות...
המשך בעמ' 2

שו"ת חורף
שאלה: רוב העולם לוקח למרור - חסה, והרי חסה טעמה רגיל לחלוטין ואינה מרה כלל ואיך יכול להיות שאנו מקיימים בה את מצוות מרור?...
המשך בעמ' 5

סיפור לשבת
מחיאת כף שכזו
פעם אחת ישב הסבא משפולי זצ"ל בחברת תלמידיו, שרויים היו בשמחה של מצוה...

תשובת המשקל של החיד"א
מסופר על החיד"א, שהיה רגיל להריח טבק בכל עת ובכל זמן. קופסת אבק הטבק לא זזה מידו כל היום...
המשך בעמ' 3

שביבים

■ ואת שעיר החטאת דרש דרש משה
■ על מענקי החג לנזקקים
■ על חופות ועל מכירת חמץ חינם
■ מדוע לא אכלתם את החטאת
■ סדר יום של הרב קופצ'יק מוקדש לעקרות הבית שעמלו קשה לקראת חג הפסח
המשך בעמ' 6

"אודה ה' בכל לבב", שיש גם בו שתי המעלות הללו, הוא כתוב באלפא ביתא, וגם בו מוזכרת הפרנסה: "טרף נתן ליראיו", ואם כך מדוע לא אמרו בגמרא שהאומר פרק זה זוכה להיות בן העולם הבא? והתשובה היא: שב"אשרי" דאגת הפרנסה היא לכולם: "משביע לכל חי", ודאגה כזו רק הקב"ה יכול, ואילו בפרק קי"א הדאגה היא רק לאנ"ש: "טרף נתן ליראיו", ולכן חסידות כזו, שהיא כחסידות החסידה, אינה מזכה את בעליה לחיי העולם הבא.

"אתם הולכים לגרש אותנו מבית המדרש"

(מאמרו של הרב משה מאלר ("בסוד שיח" גיליון פסח/פרשת צו) עורר הדים רבים בציבור החרדי ואצל "הסרוגים". תגובות נזעמות ובלתי מכובדות בסגנונן הגיעו ל"בסוד שיח" ממינויים בציבור החרדי. שקלנו לפרסם את תגובותיהם של הרב יוסף שלוש ואליהו וגשטוק הנמנה על חסידי גור שניהם שליט"א, אלא שבינתיים נאות הרה"ג שמואל ברוך גנוט שליט"א, מתלמידיו המובהקים של הגאון מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א ובעל טור ב"יתד נאמן", להבהיר את עמדת הציבור החרדי בלי להתייחס למאמרו של הרב משה מאלר שליט"א, והנה להלן דבריו.)

הציבור החרדי כולו אינו מעכל עדיין, מסרב להאמין שמפלגת 'הבית היהודי', שרוב מצביעיה הינם שומרי מצוות, הכשירה את אחד מגדולי שונאי התורה היותר דומיננטיים כיום במדינת ישראל. הציבור החרדי, ציבור המורכב מאותו חרדי מצוי שאתם פוגשים בו ברחוב או בבית הכנסת, חש שהסאה הוגדשה, וראשי הציבור החרדי יצאו בהצהרות על כך שהנה, כעת, כאשר מפלגת 'הבית היהודי' משתלבת בקמפיין 'איפה הכסף' של יהיר לפיד. הגיע הזמן לספר לכולם באמת איפה הכסף. בהתנחלויות קיקיוניות ובמאחזים נידחים ברחבי יהודה ושומרון, בכבישים-עוקפים-כבישים-עוקפים ביו"ש ובהוצאות אין סופיות על שמירה ובטחון של אנשי 'ארץ ישראל השלמה'. נציגי הציבור החרדי הכריזו שהם לא יהססו להבין מדוע כל כך הרבה תקציבים מועברים למקומות שכאלה, וכך הם יצטרפו דוקא ליהיר לפיד עצמו, האיש, שגם לפי עדותם של אנשי המחנה הדתי לאומי הנכבד, טרח להכפיש את שמם של המתיישבים בקביעות בטורו העיתונאי, שפורסם בכל שבוע בשנים האחרונות, לא פחות מים ההכפשות שיצאו מתחת מקלדתו כנגד החרדים.

וכאן קמים וזועקים ראשי הציבור הדת"ל ורבניו: "אתם מתכוונים לנקום בארץ ישראל? אינכם מתביישים להשיב מלחמה ולפגוע במפעל ההתיישבות ביהודה ושומרון?". אחד מרבני הציונות הדתית כתב לי השבוע בחריפות, כי לא יתכן שהציבור החרדי ינסה לגעת בקודש הקדשים, אלו ההתנחלויות הקדושות, העיתונאי ידידיה מאיר כותב בטורו בעיתון 'בשבע' (אם כי ההגינות מחייבת לציין שעיתונאי נכבד זה כתב פעמים רבות, כולל במאמר זה עצמו, על החובה להתחבר לציבור החרדי): "למה שמירה על ארץ ישראל היא של 'הבית היהודי' ועכשו, כדי להעניש אותו, יענישו החרדים את ההתנחלויות? האם רשימת הנקם שלכם כוללת את התנחלות הענק ביתר עילית וקרית ספר?".

אז זהו, שישנה כאן טעות בסיסית אחת, חשובה ויסודית.

ישנו הבדל תהומי וקוטבי בין השקפת העולם הדתית לאומית להשקפת העולם הישיבתית, אותה שמענו בקביעות יוצאת מפי כהן גדול, רבנו מרן בעל אבי עזרי זצוקללה"ה. מרן זי"ע, ועימו כל גדולי וחכמי התורה זצ"ל ויבלחט"א, בעיקר אלו השייכים לציבור הישיבות הליטאיות, וגם אדמורי"ם חסידיים לא מעטים כולל הגר"ע יוסף שליטא, שפסק ש'פיקוח נפש דוחה שטחים', (ולא כולל חב"ד ועוד נוספים), ראו במפעל ה'אף שעל' סכנה גדולה. מרן הרב שך זצ"ל אמר וכתב, התריע וזעק, פעמים רבות, כי אסור להתגרות באומות בשום אופן וכי כל הנושא של מסירת השטחים תלוי ועומד אך ורק בשאלה אחת, האם מסירת השטחים תביא למניעת שפיכות דמים ופיקוח נפשם של יהודים בארץ ישראל, כן או לא.

בעוד שהציבור הדתי לאומי הנכבד דוגל, על פי צו רבותיו, באי מסירת שטחים לערבים בשום אופן, גם במחיר שלום אמת או הפחתה, כזאת או אחרת, של שפיכות דמים, הרי שרבותינו שבו והדגישו שוב ושוב שאנו מצויים עדיין בגלות המרה, גלות בתוככי ארץ קדשנו ותפארתנו, ואל לנו להתגרות באומות העולם ולעשות דברים המסכנים את בטחון היהודים בארץ ישראל ובעולם כולו, רק בגלל הרצון "לשלוט על ארץ ישראל".

מרן רבינו הגדול הגרא"מ שך זי"ע כותב כך, לחברי הכנסת של אגודת ישראל (מכתבים ומאמרים ח"א אגרת ז, מכתב מי"ט אדר תשל"ט): "בדבר מה ששאלתם אותי בענין הסכם השלום בין ישראל ומצרים, בקצרה אשיב לכם, שאין צל של ספק שמחוייבים אנחנו להסכים לכל צעד של שלום בכל אופן שהוא, **וכל פשרה שיכולה לקרב את השלום, מחוייבים אנחנו לקבלה**, כי הרבה שפיכות דמים ימנע על ידי השלום, וכל הדיבורים בענין איסור "לא תחנם" ובענין ההבטחה מהקב"ה שכל הארץ ניתנה לנו בשלימותה, הנה לפי מצבינו בתקופתינו אין לכל הדברים על מה שיסמכו, כי אין הדבר תלוי בנו, ועלינו החובה רק להיטיב דרכינו בשמירת התורה והמצוות, ואז בטח שנזכה לקיום

הבטחת ה' יתברך, ועלינו להתפלל כי ה' יברך את עמו בשלום". מרן זי"ע דיבר וכתב על כך מכתבים רבים במרוצת השנים, כולל בשנים האחרונות לחייו, שעיקרם הם שכל ההתנגדות הדת"ל להסכמי השלום נובעת מ'כוחי ועוצם ידי', על כך שחובתנו לקבל כל פשרה המקרבת את השלום, שישוב ארץ ישראל כפי הרעיון הציוני אינה מצות ישוב ארץ ישראל ועל כך שאסור להתגרות בארה"ב ומדינות העולם ועלינו לחתור לשלום בכל כוחינו, **גם תמורת מסירת חלקים מארץ ישראל, כאשר הכל כפוף לשיקולי פיקוח נפש**. השיקול היחיד שהנחה את נשיא מועצת גדולי התורה מרן הגרא"מ שך זצוק"ל לעניני שטחים וישובים היה אחד: פיקוח נפש. נכון כי במקרים רבים כדאי להקים ישובים והתנחלויות או להתנגד ל'הסכמי שלום'. אך המבחן לכך נקבע רק על ידי שאלת שפיכות הדמים ופיקוח נפש, ולא שאלת 'ארץ ישראל השלמה'. כאשר עקירת ישוב תביא, מבחינה תאורטית, להפחתה בשפיכות דמים, הרי אנו צריכים לעקור ישובים. נקודה. **(ושוב: אינני נכנס כאן לשאלה המאד חשובה והמציאותית האם אכן עקירת ישובים תביא באמת למניעת שפיכות דמים או דוקא להיפך. במקרים רבים הוכח שדוקא פינוי ישובים או הסכמים עם הערבים, הביאו לסיכון בטחוני גדול יותר, כידוע. אני מדבר כאן על הרעיון האידיאולוגי הכללי והתאורטי. -על השאלה האם כדאי לבנות או לעקור, יענו אך ורק מומחי צבא ובטחון, חסרי פניות אישיות. וכאשר הם יקבעו שפינוי כזה יביא לסיכון בטחוני, עלינו להתנגד לפינוי בכל תוקף. אך אם יאמרו הם שאדרבה, פינוי ישובים יביא לשלום אמת או להפחתה בשפיכות דמים- עלינו לעשות זאת, כי לדעתם של רבותינו, המבחן הוא רק אחד: 'שטחים תמורת שמירת הנפש').**

רבינו מרן הגרא"מ שך זצוק"ל התנגד בחריפות להקמת ישובים חרדים באזורי התנחלויות, וכאשר הועלתה ההצעה להקים את קרית ספר, הורה להרב אברהם רביץ ז"ל לתהות אצל ראה"מ י. רבין (שהיה אז מספר 2 במפלגת המערך, וכעבור זמן קצר הבים את ש. פרס ונבחר לראשות הממשלה) האם ישנו צד שבהסכם שלום עתידי יפנו את אזור קרית ספר והאם אזור זה עלול להביא להתכתשות בין ישראל לעולם. רבין השיב בנחרצות שאזור זה אינו עומד לשום מו"מ עם הפלשתינאים, ומרן זצוק"ל נאות להעניק את ברכת הדרך להקמתה של קרית ספר. אלפי יהודים חרדים לא התיישבו בקרית ספר כדי לחזק את רעיון 'ארץ ישראל השלמה'. קרית ספר היתה ברירת המחדל החרדית היחידה שמשרד השיכון דאז אישר, כדי לאפשר לציבור החרדי להקים לו עוד עיר חרדית, כמענה למצוקת הדיור החריפה. אך מכאן ועד תמיכה השקפתית בעשרות מאחזים והתנחלויות המצויות במקומות סכנה, המהווים פיקוח נפש יומיומי ליושביהם ולשומריהם, הדרך רחוקה.

נכון כי בהוראת גדולי התורה הצביעו הנציגים החרדים כנגד גירושם של אלפי יהודים אומללים ומסכנים מגוש קטיף. אך ההוראה נבעה מכך שגדולינו ומאורינו הגיעו למסקנה שהפינוי מגוש קטיף יגרום דוקא לשפיכות דמים ופיקוח נפש, כפי אשר אירע בהמשך, כאשר טילי החמאס והג'יאהד התקרבו אל מרכז ישראל.

אם הציבור החרדי ונציגיו העלימו עד כה עין משלל התקציבים והמשאבים המבוזבזים, שנלקחו מכיסם של השכבות החלשות, כיסי האברכים וגם מעמד הבינים, כדי לממן מאחזים, היה זה רק מפני סיבות טקטיות, וגם אנושיות, של תמיכה והסברת פנים לציבור המתיישבים, שספג כל כך הרבה סטירות לחי כואבות מהממסד הציוני-חילוני. תמכנו עד כה כל כך הרבה במפעל ההתיישבות, כעדותם של ראשי מועצת יש"ע, מתוך סולידריות עם הציבור שהושפל כל כך הרבה על ידי יאיר לפיד העיתונאי וחבריו בתשקורת. אך לא, אנו לא מזדהים עם רעיונות 'ארץ ישראל השלמה', על כל ענפיה ורעיונותיה, ומותר לנו להפנות כתף קרה לכל אלו שרוצים לגיים את בני הצעירים לצבא, חרף רצוני, רצונם ורצון רבותי הקדושים, או לפגוע, (רק כדי לנסות ולהוציא אותי ואת חברי מהכולל), בכל הנחה שקיבלתי, אני ואלפי עמלי התורה, עד כה, בעירייה או בביטוח הלאומי, בדיור או במעון לילדים, כמו כל אזרח אחר במדינה.

ומעז יצא גם דבר- מה מתוק, שלפחות ילדינו, שלא זכו, לדאבונינו, לשמוע באוזניהם ולראות בעיניהם את רבנו הגדול מרן ראש הישיבה זצוק"ל פורש את משנת קדשו בענינים אלו, יוכלו לשמוע עליהם ולהבין את עומקם, בימים אלו, ימים בהם אנו נאלצים לראות כיצד אהבת 'ארץ ישראל השלמה' גוברת על אהבת הבורא יתברך ולומדי תורתו.

❋

יהיו רבים מהקוראים שיתרעמו על הדברים, יתרגזו ויכעסו. אך יש לי תחושה שרוב בני הציבור הדתי לאומי אינם יודעים איזה תבשיל בישל לנו מר בנט, בהשראתם ובהשפעתם כל קול וקול ממצביעי 'הבית היהודי'.

לראשונה בתולדות המדינה, עסקו חלק נכבד מההסכמים הקואליציוניים לא במה יקבלו, אלא במה לא יקבלו האחרים, החרדים. סעיפים ותתי סעיפים בהסכם, עליו חתמו ביבי, לפיד ובנט, עוסקים בחקיקה זריזה של כיצד לקצץ לאלפי האברכים, בכל מה שניתן וכיצד להוציא כמה שיותר לומדים ממעגל הלימוד דרך פגיעה כלכלית.

'הבית היהודי' כתב בהסכמיו הקואליציונים כי תופסק התמיכה לתלמידי חו"ל הלומדים בישיבות בארץ, למרות שסוטנדט מחו"ל המגיע ללמוד בארץ זוכה לתמיכה כזאת. הפסד המיידי למוסדות התורה החרדיים מהחלטה זו, עומד על 175 מליון ₪ לשנה.

פגעתם במי? בעסקנים? בחברי הכנסת? - לא. המשכורת שלהם לא שונתה. פגעתם באברכים היקרים, שמשתכרים אלפיים שקל בחודש במקרה הטוב, רק כדי שהם יוכלו לשבת וללמוד את תורת ה' יתברך. פגעתם בלומדי התורה, בגמרות שאנחנו לומדים, ברשב"א, בריטב"א, בסטנדרים הקדושים שלנו!! אתם, אחי שומרי התורה היקרים, באמת רוצים שניתן נשיקה לגמרא שלנו ונעזוב את מקור חיינו, מקור חייכם??

אתם מדברים על כך שאלו שאינם לומדים ברצינות, ילכו לעבוד. אך אתם פגעתם בכל כל הלומדים, גם באלפי אלפי האברכים הלומדים בכל כוחם, במסירות נפש יומיומית. באלו שתמצאו בבית המדרש יגעים בתורה מהבוקר ועד השעות הקטנות של הלילה, חיים ממילגת הכולל הזעומה (2000 ₪ במקרה הטוב) וממשכורתה של הרעיה המסורה, שעובדת בכל כוחה כדי ששאיפתה הגדולה, שבעלה ילמד תורה, תתממש. פגעתם בשומרי המדינה האמיתיים, כדברי חז"ל (מכות יא, א): "א"ר יהושע בן לוי, מאי דכתיב: "עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלם"? מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה? שערי ירושלם, שהיו עוסקים בתורה"!!

כל משפחת אברך שתרצה לרכוש דירה, תפסיד בגללכם 200 אלף ₪ מההטבות משרד השיכון שניתנו עד כה לזכאים. ביטלתם העברות תקציביות למוסדות רווחה חרדים (פגיעה של 64.2 מליון ₪ במוסדות חרדיים), הגבלתם את ההנחה לכל משפחת אברך בביטוח הלאומי, ותוגבל ההנחה במעונות היום למשפחות אברכים מתחת לקו העוני (פגיעה של 18 אלף ₪ במשפחה חרדית בשנה). ועדיין לא דיברנו על גזירת כפיית הגיוס ההולכת ומתגבשת, נגד רצוננו, נגד השקפת עולמנו, כאשר כל אדם יודע שזאת פגיעה בציפור נפשנו.

--- אתם, בני הציונות הדתית, שגורשתם מבתיכם לא מכבר, הולכים לגרש אותנו מבית המדרש!!

יהיו רבים מכם שישמחו לאיד. יהיו רבים מקרבכם שדוקא יחמיאו לבנט, סטרוק, הרב בן דהן, אורי אורבך וחבריו על כך שהם חתמו על הסכם קואליציוני כזה, שעוסק בחלקו הגדול בפגיעה ישירה במשפחת לומד התורה החרדי. אך כל אלו בודאי יבינו שהציבור החרדי אינו יכול לעבור בשתיקה על מעשים כאלה. על כך שנציגי הציבור הדתי לאומי גיבש מתווה שנועד לרסק, להצר, להציק ולהפריע ללומד התורה החרדי. אחי! אי אפשר לתת לחתול לטרוף עכברים, וגם לבקש מהעכברים להיות חבריו הטובים...

❊

--- ניתן להתווכח על עובדות או על השקפות עולם, אך קשה להתווכח על תחושות. והתחושה ברחוב החרדי היא כיום, ברגע זה, היא שהלוואי וברק אובאמה יכריח את נתניהו להקים בחצר ממול מדינה פלשתינאית, ושהציונות הדתית תנסה לצאת מהבור שהיא חפרה לעצמה, והפעם ללא שום סימפטיה ועזרה חרדית.

נכון. מדינה פלשתינאית היא אולי אסון מחריד לכולנו, גם לציבור החרדי. נכון שלא שופכים את האמבטיה יחד עם התינוק, והתינוק הוא שנינו גם יחד, שני צידי המתרס. אך אם הגענו לכאלו תחושות קשות, לתחושה שגם אם (אולי) לא כיבדנו אתכם מספיק, עדיין לא מגיע לנו שהציבור הדתל"י ינעץ בנו סכין חלודה כזאת גדולה, ועוד יסובבו אותה. אם אלו הם התחושות שלנו, אזי שיהיה ברור שלא יהיה ניתן למחוק אותם כל כך מהר.

וחבל, חבל מאד. כי למרות כל ההחרמות והריחוק היחסי, הבדלי ההשקפה והזילזול ההדדי, למרות התהום הפעורה בין הצבור החרדי והציונות הדתית, הרי שהציבור הדתי לאומי הפסיד כעת את הידידים הטובים ביותר שלו מכל השאר, את החרדים.

--- ולא נשכח ולא נסלח.

סיפור לשבת

מחיאת כף שכזו

פעם אחת ישב הסבא משפולי זצ"ל בחברת תלמידיו, שרויים היו בשמחה של מצוה, ושרו "ישמחו במלכותך".

התלהבו התלמידים, והחלו למחוא כף. נענה הרבי ואמר: יש הסבורים שעל ידי מחיאת כפיים יגבירו את השמחה. אני סבור שאין למחוא כף אלא כשהרגשות גואים עד שהכפיים מוחאות מאליהן!

פעם אחת שמעתי שיר זה עם מחיאת כף כזו, ומעשה שהיה כך היה:

משכבר הימים הייתי מלמד דרדקי בישוב אחד, והיו שני נערים שאטמו אזנם ולבם, נעדרו מהשעורים והשתובבו, אף הסתפחו לחברה רעה. הוריהם טרודים היו בפרנסת הבית, הנערים לא שעו למוסר וחברו לפרחחים נוכרים, הסתבכו בפלילים ונמלטו אל היער, שם הפכו לכנופיית ליסטים אשר ארבה לעגלות הסוחרים העוברים ביער, שדדה ורצחה בלא רחם. התושבים קבלו בפני השלטון, ומפקד המחוז פנה לשר הפלך. סוף דבר, גויס גדוד שהחל בסריקת היער, והכנופיה נלכדה. מה רבה הייתה התדהמה, כאשר התגלה שבראשה עומדים שני נערים יהודים! יהודים שודדים? יהודים רוצחים? לא - - נשמע כדבר הזה! מיד נערך משפט בזק, ודינם נגזר לשריפה. כל תושבי הפלך נצטוו לחזות בהמתה, למען ישמעו ויראו. המדורה הוכנה, הנדונים הובאו, ואז הסתודד הכומר עם המפקד, פנה אל הפושעים ואמר: "אין מיתה קשה כשרפת חיים! מיתה זו נגזרה עליכם בשל היותכם יהודים גזלנים. אך אם תאותו להמיר את דתכם תומתו בתליה, כגזלנים גויים!" ענו השנים ואמרו: "יהודים אנו, גם אם חוטאים ופושעים, גם אם גזלנים ורוצחים. יהודים אנו, וכיהודים נמות!" שמע הכומר, ואמר: "אם תסכימו להמיר את דתכם תנתן לכם חנינה, יפתח דף חדש!".

החליפו שניהם מבטים, ושאלו: "מה נדרש מאתנו לעשות"? אמר הכומר: "מאומה, רק לנשק את הצלב". אמרו:

"זה הכול, הבה ונפטר!" מיד רץ והגיש לכל אחד מהם צלב עץ. נטלו השניים את הצלב, הרימוהו והטילוהו לארץ, ונשבר לרסיסים. מיהר הכומר והסתודד עם המפקד: במה יוכלו להענישם? מה גרוע יותר מעליה על המוקד? והחליטו, שהידיים שניתצו את הצלב ישרפו לפני המוקד. מיד הביאו חצובה ועליה קדרה מלאה זפת - בוערת, קשרו את ידיהם מעליהם, וכולנו עומדים וחוזים במחזה. ואז, אז פצחו השנים בשירה, "ישמחו במלכותך" ובידיהם הכוויות, המפוחמות מחאו כף... למחיאת כף כזו לא נגיע לעולם!

המשך בעמוד הבא...

תשובת המשקל של החיד"א

מסופר על החיד"א, שהיה רגיל להריח טבק בכל עת ובכל זמן. קופסת אבק הטבק לא זזה מידו כל היום. וגם בלילה היה נוער משנתו משעה לשעה, נוטל את ידיו ומריח מן הטבק וחוזר לישון.

פעם בהיותו בדרך מסעיו כשליח דרבנן מארץ הקודש, בצרפת, שבת שבתו בביתו של אחד הגבירים ולן אצל גביר שני. כי כך היה המנהג שהי קונים בתרומה גדולה לטובת ארץ ישראל, את הזכות שהשליח השד"ר יסעד או ילון אצל מישהו. ושנים זכו בו אותה שבת, אחד לסעודה ואחד ללינה.

הימים ימות החורף היו, שלגים ורוחות עזים השתוללו וסערו בחוץ. וכשניעור הרב כדרכו באמצע הלילה לשאוף טבק, חיפש ולא מצא את קופסתו. בתוך כך נזכר כי שכח והשאיר קופסתו במקום הסעודה בבית הגביר השני. מיד התלבש בזריזות והלך למקום שסעד שם ודפק בשער. ירדו בני הבית לראות מי הדופק ונתחלחלו חיל ורעדה בראותם כי החיד"א בכבודו ובעצמו בא באמצע הלילה ובמזג אויר כזה. הרב הרגיעם באמרו שרק שכח משהו באולם הסעודה. נכנס ונטל את קופסת הטבק, ומיהר וחזר לבית מלונו. משהגיע לאכסניה שלו ושכב על משכבו, נתן לעצמו דין וחשבון, מה עשה? בשביל קופסת טבק העיר משנתם את בני ביתו של הגביר, ואף את משרתי הבית, שבודאי היו עייפים ויגעים מעבודתם במשך היום ומתוקה שנת העובד. מיד נתמלא כל לבו חרטה וצער גדול על המעשה אשר עשה, הניח את קופסת הטבק הצדה ושוב לא נגע בה והדיר עצמו מן הריח. וכל הלילה נדדה שנתו מעיניו, בשל רגשי נוחם ומוסר כליות.

למחרת בשבת בבקר, צוה הרב להכריז בעיר, שידרוש בבית הכנסת הגדול אחרי קריאת התורה. וכל בני העיר יתאספו לשם. כשסיימו קריאת התורה עלה הרב על הבימה ובקול ספוג דמעות סיפר לקהל כל אותו מעשה שהיה לו עם קופסת הטבק. והמשיך ואמר: רבותי גם מקודם ידעתי גם ידעתי מיעוט ערכי הדל... אדם מועט לעולם, אך מתוך מכשול הטבק שקרה לי, נוכחתי כי חדל אישים הנני, שלא יכולתי למשול בעצמי ולשלוט על רצוני אפילו שעה קלה. רבותי במטותא מכם, אם יש את נפשיכם לחלק כבוד לארץ הקודש, אינני רשאי למנוע, אבל לי לשמי, עיניכם הרואות כי אינני כדאי וראוי לכבוד.

הריני מבקש סליחה ומחילה - סיים החיד"א - מכל העובדים בבתי שני הגבירים ומבעלי הבתים שהעזתי בהם פנים להפריע מנוחתם. ולשם תשובת המשקל, הנני נודר בזה נדר גדול לאלקי ישראל, על דעת המקום ברוך הוא ועל דעת הקהל הקדוש הזה, שמהיום והלאה לא אוסיף לשאוף טבק כל עיקר מעתה ועד עולם, וה' הטוב יכפר בעדי. בשמעם את הדברים האלה געו כל העם בבכיה. אמרו: מעולם לא נשמעה דרשה שתעורר להרהורי תשובה בכל הלבבות כדרשה זו שדרש החיד"א באותה השבת.

(מאוצר הסיפורים של יו"ר "עזר מציון", הרב חנניה צ'ולק שליט"א)

שו"ת חורף
הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שואל משה יוסף קורניק מירושלים: אמנם פסח כבר עבר אבל יש לי שאלה שמאוד מציקה לי ואשמח אם הרב יוכל לענות לי על אף שאין זה מענייני דיומא, הנה בליל הסדר יש מצווה לאכול מרור, וידוע שבזמן שאין מקריבים קרבן פסח מצוה זו מדרבנן, אבל בכל מקרה טעמה של מצווה זו לקיים זכר ל'יוימררו את חייהם' ולפי זה אני אכן מבין את מי שמקיים את מצוות מרור באכילת 'חריין' (חזרת) שהוא אכן מר וחריף מאוד, אבל רוב העולם לוקח למרור - חסה, והרי חסה טעמה רגיל לחלוטין ואינה מרה כלל ואיך יכול להיות שאנו מקיימים בה את מצוות מרור?

תשובה: במשנה[א] מבואר שיש כמה מינים של ירקות שאפשר לקיים מצוות מרור ואחד מהם הוא 'חזרת' ובגמרא מבואר שחזרת זה חסה, ומצווה מן המובחר לקיים את מצוות מרור בחסה משום שיש בה רמז שחס הקב"ה עלינו.

ונמצא אם כן שהחזרת של ימינו היא אינה החזרת של המשנה, שהחזרת של המשנה היא כאמור חסה, ואילו החזרת שלנו היא ה'חריין' ובלשון המשנה 'תמכא'[ב].

ומעתה ברור שאפשר לקיים את מצוות מרור בחסה ואדרבה יש לה עדיפות על פני שאר ה'מרורים' האחרים.

אלא שאכן יש להקשות כדברי השואל הרי אין טעמה של החסה מר? ושאר ימות השנה אוכלים את החסה בתאבון בתוך הסלט ומחוצה לו ללא שום הרגשת מרירות, ואיך נאמר שיש בזה זכר ל'יוימררו את חייהם'?

זאת ועוד, שישנם סוגיות מפורשות המוכיחות שיש חובה לטעום טעם מר במרור ואם לא עשה כך אינו יצא ידי חובה, ומשום כך אומרת הגמרא[ג] שמי שבלע מרור (כלומר הכניס את המרור היישר לתוך בית הבליעה מבלי ללעוס ולאפשר לחיך לטעום את טעמו) לא יצא ידי חובתו (לעומת מי שבלע מצה שכן מקיים בכך את מצוות אכילת מצה) וכמו כן אי אפשר לצאת ידי חובה באכילת מרור מבושל משום שמשנה את טעמו[ד], ומבואר שלולי הרגשת הטעם לא יוצאים ידי חובה ואם כן איך יוצאים ידי חובה באכילת חסה אף על פי שאין לה טעם מר?

ואכן מכוח קושיות הנ"ל ועוד אחרות חידש ה'חזון איש'[ה] שהאפשרות

לצאת ידי חובת 'מרור' בחסה זה רק בחסה שנשארה זמן רב יותר בקרקע ועל ידי כך נהפך טעמה למר, אבל בחסה הרגילה שמשווקים אותה בכל ימות השנה שאין טעמה מר אי אפשר לצאת ידי חובה.

והנה הירושלמי[1] כבר מקשה את שאלתך שהרי החסה מתוקה? וכותב הירושלמי שחסה תחילתה מתוק וסופה מר, והחזון איש לשיטתו ביאר את כוונת הירושלמי שאפשר לצאת ידי חובה בחסה רק בסופה (בסוף גידולה) כשהיא מרה ולא בתחילת גידולה (אמנם כתב החזו"א שצריך לקטוף את החסה קודם שתהיה מרה לגמרי שאם כן לא תהיה ראויה לאכילה כלל)

אמנם מנהג רוב העולם לא כך, והמנהג הפשוט הוא שכן יוצאים ידי חובה באכילת חסה רגילה, וכמבואר בירושלמי לפי פשוטו שאע"פ שחסה מתוקה מ"מ כיון שסופה מר ונקראת מרור על שם סופה אם כן אפשר לצאת בה ידי חובה אף על פי שכעת היא אינה מרה, ובאמת יש חובה לטעום את טעם המרור כמבואר בסוגיות הגמרא, ובאכילת חסה אנו טועמים את טעם המרור כיון שחסה זו טעמה יכול להשתנות לטעם מר ובזה יש זכר ל'וימררו את חייהם' שהרי גם השעבוד היה במצרים היה בדרך זו שתחילתו היה מתוק (במיטב הארץ הושב את אביך ואת אחיך) וסופו מר (וימררו את חייהם בחומר ובלבנים ובעבודה קשה) ומשום כך יש עדיפות לחסה על פני שאר המינים המוזכרים במשנה[2].

א - פסחים דף ל"ט עמוד א'.
ב - משנה ברורה סימן תע"ג ס"ק ל"ד.
ג - פסחים קט"ו עמוד ב' ועיין בפירוש הרשב"ם שם.
ד - משנה בפסחים ל"ט עמוד א' ובגמ' שם.
ה - או"ח סימן קכ"ד לדף ל"ט.
ו - פסחים פרק ב' הלכה ה'.
ז - ע"ע שו"ת משנה הלכות ח"ז סימן ס"ח.

שביבים / שאול שיף

ואת שעיר החטאת דרש דרש משה

וזה לשון המקובל האלוקי בעל "מגלה עמוקות" (כתב אלף הסברים על א' זעירא של המלה "ויקרא" שבתחילת ספר ויקרא) אופן ט': מזה הטעם כותבין בספר תורה דרש דרש משה (שהוא חצי התורה בתיבות) - מלת דרש אחד צריך לכתוב בסוף השיטה, ודרש השני בתחילת השיטה, להודיע לאדם, שאין קץ וחקר לדרשת התורה וסודותיה. כשישלים האדם הדרש והוא חושב שכבר השלים ההשגה ובא עד סוף תכונתה, חוזר ומתחיל בראשית. לכן, מלת דרש שני בתחילת השיטה שלאחריה, להודיע שהוא מתחיל בראש. עד כאן לשונו.

(תורת בר-נש)

על מענקי החג לנזקקים

עם ישראל הוא עם של גומלי חסדים ולא מעט עמותות נרתמות סמוך ונראה לחג הפסח ולראש השנה, לסייע לנצרכים. רובן שולחות חבילות מזון באמצעות מתנדבים, או שהנזקקים באים בעצמם לתחנות חלוקה, וחלקן הקטן נותן תלושים המגבילים לקניית מזון בלבד.

אני מכיר מספר לא מבוטל של משפחות שמוותרות על העזרה כשזו באה בחבילה/ות משום שהן מתביישות מהשכנים ולעתים הבעל מתבייש מבני ביתו ולעתים (קרובות) האישה פורצת בבכי כשמגיעה החבילה וזו מעמידה לפניה ראי על מצבה הקשה והעגום.

נתוודעתי לשלוש עמותות חסד שמכינות חבילות בעין יפה ממש. אלא שכאן מתעוררות בעיות לא מבוטלות. האחת עניין הכשרויות. שתיים: חלק מהמצרכים יש כבר למשפחה ברוכת הילדים והיא הייתה מעדיפה לקנות לשלושה מהילדים שהולכים עם נעליים קרועות - נעליים חדשות. והוא הדין לגבי סוג המזון. במקום הקיטניות היו מעדיפות עוד שתי חבילות מצות מהודרות.

הנותן, בעין יפה נותן, אז מי שחפץ בלב שלם לסייע למשפחות נזקקות, עדיף, עדיף, עדיף לתת להם תלושי מזון לרשתות הגדולות ולהגבילם כמובן למזון בלבד. ככה אין הן מתביישות והן יכולות לבחור את המזון ברמת הכשרות הרצויה להן ואת סוג המזון הדרוש להן באמת. במקביל אפשר גם להגיע להבנה עם חנויות הלבשה והנעלה שיכירו באותם תלושים במידת הצורך.

מסבירים לי, כי נותני החבילות מקבלים מהחברות השונות, בעיקר מהיצרנים, תרומת מצרכים ומשום כך העמותות מעדיפות לתת חבילות עם דברי מזון. גם במקרה זה כדאי לעשות אחת ולתמיד סקר נצרכות, כדי לא להעמיס סתם דברי מאכל שאין צורך בהם או שהכשרות אינה ראויה עבור רוב הנזקקים.

על חופות ועל מכירת חמץ חינם

ארגון רבני צוהר פרסם לפני חג הפסח מודעות ענק על מכירת חמץ חינם באמצעותם. הארגון מתפאר גם בעריכת חופות חינם, והרמזים השקופים ברורים לכל. בניגוד לרבנים המושיטים יד מכוערת ותובענית - אנחנו רבני צוהר צחים כשלג. מדוע סתם לקחת כסף מיהודים, במיוחד מכאלה שאינם שומרי מצוות ובגינן התביעות הכספיות שונאים את הדת ואת הרבנים.

ברשות הקוראים הנה לכם שני סיפורים:

ביום מן הימים הגעתי ללשכתו של הרב משה לנדא שליט"א, רבה של בני ברק, וסיפרתי לו על מצוקתו הקשה של אישיות ידועה בעולם החסידות. בלי להניד עפעף הוא פתח את אחת המגירות שלף סכום הגון וביקש ממני להעביר מיד לנזקק. הכסף הזה שהיה מונח במגירת שולחנו, נאסף מיהודים טובים שבאו למכור חמץ. הוא ועוד רבנים רבים אחרים אינם מכניסים את הכספים הללו לכיסם הפרטי. הכספים הללו הולכים לכתובת המאוד נכונה.

אני מציע להנהלת רבני צוהר לבוא ללא הודעה מראש לבית מדרשו בירושלים של הגרא"י שליזינגר שליט"א, רבה של ז'נבה ולעקוב מקרוב אחר הנכנסים והיוצאים מחדרו. לשם מה הם באים ומדוע פניהם צוהלות כשהם יוצאים. הכול כספי חתונות שהוא "שודד" מאזרחים מסכנים. אני מכיר היטב את רבני רעננה שליט"א ואת קודמיהם. איש אינו מכניס לכיסו הפרטי את כספי החתונות ומכירת חמץ.

ואם מישהו מרבני בית הכנסת נעזר בכספים הללו לקיומו השוטף איני רואה בזה שום דבר רע. אילו הייתם יודעים את גובה השכר החודשי של כמה מרבני בתי הכנסת/הקהילות - הייתם מזדעזעים. ואולי מתביישים.

הרוב המכריע של רבני ישראל אינו משתכר למעלה מחמש מאות אלף ₪ בשנה - שכר שמעניקה אחת העמותות לאישיות מרכזית המזוהה עם רבני "צוהר" ובוודאי תומכת בשיטת הכול חינם. ואף-על-פי כן ייאמר, כי רוב הרבנים שאני מכיר, ואני מכיר לא מעט, עושים בכספי החופות ומכירת החמץ שימוש ראוי.

אם בגלל רבני צוהר משפחות רבות נצרכות המתביישות להושיט יד, לא קיבלו השנה קמחא דפסחא ישירות מידי הרבנים, הרי שהדבר הוא על מצפונה של הנהלת ארגון רבני צוהר. הארגון עצמו אינו מתבייש להושיב טלפניות כדי שיפנו לציבור הרחב לבקש תרומות. מדוע הכסף הזה טהור יותר מהכסף שרבנים מקבלים במכירת חמץ ועריכת חופות ואינם עושים בו שימוש פרטי? בגלל ארבעה או חמישה רבנים שאולי מעבירים את הכסף לכוללים שלהם או משלשלים לכיסם הפרטי - מותר לרכב על גבם של אלפי מסכנים ואומללים, כדי לקדם מערכת של יחסי ציבור בקרב הציבור שאינו שומר מצוות?

המעניין, המרתק והחידתי הוא, מדוע למרות כל מסעי הפרסום של "בית הלל" וארגון רבני צוהר ויחסי הציבור המשובחים שלהם, הרוב המכריע של החוזרים בתשובה פונים למגזר החרדי רודף השלמונים במכירת חמץ ועריכת חופות ולא לציבור חובשי הכיפות הסרוגות יהיו אשר יהיו.

מדוע לא אכלתם את החטאת

על הפסוק בפרשתנו "מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני ה'", אמר הצדיק רבי ירחמיאל ישראל דנציגר מאלכסנדר, בעל "ישמח ישראל":

לכאורה מעידה התורה הקדושה על משה רבנו שקצף על אלעזר ועל איתמר. אך צאו וראו, שראשי התיבות של דברי משה לבני אהרן: מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש, מצטרפים למלים: מלא אהבה. דבר זה בא ללמדנו בדרך הרמז מה טיבו של הזעם והקצף כשהוא יוצא מפיו של אוהב ישראל כמשה רבנו.

גיליון מקוצר מפני קדושת המועד...

סדר יום של הרב קופצ'יק מוקדש לעקרות הבית שעמלו קשה לקראת חג הפסח

כדי שלא להיכנס לספק, בגין הוצאה לאור והכרוך בזה, ב'חול המועד' וכו', החליט עורך העלון השבועי "ווארטלך", לשגר כחלופה למינוייו מכתב/אימייל שקיבל מידידו הרה"ח ר' יצחק שי' קופצ'ק, שליח הרבי בבוליביה. הנה המכתב בעריכה קלה ביותר.

❊

כתב הרב יצחק קופצ'יק הי"ו:

...כנראה שנגזר עלינו מלמעלה. בפעם השניה אנחנו חוזרים למקום השליחות שבוע וחצי אחרי 'ברית' בשעה טובה. אלא שהפעם זה צמוד לפסח ולהכנות לליל הסדר.

יום שני. ח' ניסן. שבוע לפני פסח.

יוצאים מהארץ עם שלושת הזאטוטים.

נוסעים ל'בן גוריון' עם שלושה רכבים עמוסים לעייפה בציוד. הד"ש הראשון שהרבי שולח הוא בדמות דיילת שמזהה אותנו: "אתם מהבית חב"ד בבוליביה, לא? שנה שעברה הייתי אצלכם בליל הסדר".

כמובן שהיא עוזרת לנו עם כל המשקל העודף וכו'.

טיסה לניו יורק. 12 שעות. עוד שלוש שעות בביקורת הגבולות ומגיעים ל770. תידלוק אחרון של כוחות לפני החזרה לשליחות.

לילה בניו יורק.

יום שלישי ט' ניסן.

רצים לקנות עוד 100 ק"ג של מצות. אורזים הכל במזוודות נפתחות. פגישה עם משפחת אוסטרייכר (האח שלהם אסיר חרדי בבוליביה כבר שנה וחצי על לא עוול בכפו. ביקרנו אותו בכלא, שלחנו להם מזון כשר וכו' כעת הוא במעצר בית). לוקחים עבורו כמה בקבוקי יין שהוא אוהב. אין מקום במזוודות. אבל לדאוג לקצת שמחת יום טוב ליהודי לא תזיק...

נסיעה לנמל התעופה נוארק. מתברר שבמקום 3 מזוודות רגילות וו2 של תינוקות (10 ק"ג בלבד) יש לנו מעל 15 מזוודות...

אל תשאלו איזה לחץ היה. בסופו של דבר 9 מזוודות נשלחות למסוע (מתוכן 4 מעל למשקל 30 ק"ג) אני משלם רק על 3 מזוודות נוספות.

אני משלם? הרבי משלם! ברגע האחרון איזה יהודי אמריקאי תורם את המשקל העודף...

את כל השאר סוחבים עלינו. וככה 2 הורים עם שלושה עגלות תינוק נסחבים לכיוון המטוס... רק השיקוף לקח 20 ד'... מגיעים למטוס. בהחלטה של רגע שולחים חלק מתשעת תיקי הצד לבטן המטוס שיגיעו ישירות לבוליביה.

טיסה של 3.30 שעות למיאמי. חניית ביניים נוספת וטיסה של שמונה שעות לבוליביה.

אחרי יותר מ-48 שעות של טילטולים - הגענו! בנבנידו בוליביה! יום רביעי ט' ניסן.

עוברים את ביקורת הגבולות. מחכים במסוע. בזה אחר זה מגיעים המזוודות. אחת. שתיים. שלוש. ארבע. חמש. שש. שבע. שמונה. תשע. עשר. אחד עשרה. שתים עשרה. שלוש עשרה. ארבע עשרה. מזל שחיה שמה לב שהמזוודה ה-15 לא הגיע...

בין לבין חיה והילדים נכנסים לחדר החמצן להתאושש. כשנוחתים מגובה פני הים לגובה 4100 מטר חייבים קצת חמצן להתאושש.

עוברים את המכס בחשש גדול. הם עושים בדיקה לכל מזוודה ומזוודה. לא מבינים מה זה כמות הקרקרים הגדולה שאנו סוחבים איתנו... שלומי אחי מחכה בחוץ. מעמיסים את כל המזוודות על וואן ענק. איכשהוא גם אנחנו מצליחים להשתחל לתוכו. נסיעה של 40 ד' ומגיעים לבית חב"ד.

במשך שעה שלימה השומרים מטפסים עם המזוודות לקומה רביעית - לבית חב"ד ככה זה כשאין מעלית...

אין זמן לנוח. נכנסים ישר לקלחת של בית חב"ד.

למזלינו את רוב הדברים הבחורים ושלומי בראשם הכינו מראש: יין - הכינו מטון ענבים. אפי' את הבישול והסינון הם עשו. כעת נשאר 'רק' לבקבק את היין מהחביות לכמה אלפי בקבוקים קטנים. לליל הסדר וליהודי הקהילה.

עופות - נסיעה של 13 שעות לשוחט הקרוב - הרב עופר קריפור מקוסקו בפרו. השכן הטוב נחלץ גם הפעם לעזרה ובשמחה הוא עורך יום שחיטה של כמה מאות עופות. אחרי השחיטה ההכשרה הפירוק והאריזה. כעת נשאר להבריח את הגבול לבוליביה עם כחצי טון עופות. אל תשאל אותי איך ומה אבל הכל חיכה לנו פה בפריזרים...

ביצים - נשמע מוצר קל להשגה. אז זהו, שלא.

באיזור שלנו נמצאות רק ביצים חומות. 80% עם דם. מה עושים? שולחים משאית לקוצ'במבה, עיר במרחק שמונה שעות נסיעה כל צד. יהודי מקומי קונה לנו שם את הביצים ושולח אותם. כמובן שהם הגיעו בנס יום לפני ליל הסדר.

חזרת - אותו יהודי יקר מקוצ'במבה דאג להעמים על המשאית.

בערב מפרקים את כל מזוודות המצות. שבע במספר. ומאתרים את המצות השלימות. השבורות הולכות לליל הסדר ההמוני. השלימות נארזות בשלישיות. מחר נצא לחלק אותם בין יהודי הקהילה.

יום חמישי. י' ניסן.

בבוקר תפילת שחרית בבנין הקהילה. חוזרים לבית חב"ד. חלק נשארים בבית חב"ד.

השאר, מצטיידים בשלישיות מצות. מצרפים חוברת הסבר לפסח בספרדית (יישר כוח לארי עבד). ומתחילים להסתובב בין בתי העסק והבתים הפרטיים של יהודי הקהילה. בין לבין דואגים לשלוח מצות גם ליהודי קוצ'במבה ויהודי ס. קרוז.

בערב, נפגשים יחדיו להתוועדות י"א ניסן בבית אחד היהודים המקומיים.

יום שישי. י"א ניסן.

גוט יום טוב! כל היום אנחנו במרוץ אחרי הזמן. הכנות לשבת עם מעל 200 ישראלים. מוצ"ש מתחיל הניקיונות לפסח...

וכמובן, סיכומים אחרונים: עובדי נקיון, עובדי מטבח,מלצרים, השכרת שולחנות וכסאות, השכרת כיסוי לכיסאות, לשלוח לדפוס הגדות ושירונים וכמובן לבצע את הקניות האחרונות של כלים ופירות וירקות וכו'.

בין לבין מספיקים לעשות מבצע תפילין עם עשרות מטיילים.

הטירוף נגמר במבצע נש"ק (נרות שבת קודש) המוני בשעת הדלקת נרות.

ושכחתי לספר: מענדי טייב ושלמה דיקשטיין בדרך אלינו מהארץ, אמורים לנחות ביום שישי לפנות בוקר. שלומי נסע לשדה. מתברר שהטיסה עקב מזג האוויר וראות לא טובה, לא יכלה לנחות בלה-פאז, הטיסה המשיכה ל... ס. קרוז. הם אמורים לנחות ב-4 אחה"צ. חישוב מהיר מראה שהם יספיקו להגיע בזמן. אך אין לנו מי שיסע לשדה להביא אותם. לא נורא. נסמוך עליהם. מענדי טייב הרי היה פה בשנה שעברה...

מגיע חצי שעה לפני הדלקת נרות. והבחורים אינם? לדאוג? לא. אין צורך. יש עוד חצי שעה.

הדלקת נרות. מתחילים להיות בלחץ.

בשקיעה הלחץ עובר. הם כבר לא יגיעו...

3 ד' אחרי הם מגיעים בריצה. מתברר שהטיסה שלהם שוב, לא יכלה לנחות עקב מזג האוויר, הם נחתו נחיתה נוספת בקוצ'במבה... את הקטע האחרון של הדרך הם עשו ברגל כשהם מחזיקים בדלת של המונית שלא תברח עם המזוודות...

באה שבת - באה מנוחה!

מנוחה עם +200 מטיילים בסעודת שבת, אך מנוחה.

מוצ"ש. אור ל"ג ניסן.

15 עובדי נקיון מגיעים ישר במוצ"ש ומנקים את כל מתחם הבית חב"ד, המטבח וכו' מיד אחריהם הבחורים השלוחים מכשירים את המטבח והעובדים ממשיכים לעטוף את הכל.

מורידים את כל הכלי חמץ למחסן. מעלים 4 כיריים ענקיות, 3 תנורים, עשרות סירי ענק של פסח, דליים, קנקנים, ואת שאר הכלים לבית חב"ד.

העבודה המפרכת מסתיימת אי שם כשהבוקר מתחיל להאיר, בעוד כמה שעות בודדות מתחילים שוב...

יום ראשון. י"ג ניסן.

על הבוקר מגיעים מעל ל-20 עובדים ועובדות. הם מעלים מאות ק"ג של ירקות לקומה רביעית. ומתחילים בקילופים, חיתוכים, קיצוצים וכו'. אין לנו חדר קירור לכאלה כמויות, כל הבישולים חייבים להיערך בערב חג...

צוות של מטיילים דואג לשטוף היטב את החסות ולבודקם. השאר בוררים את המלח.

בערב מתיישבים לבקבק מאות ליטרים של יין לבקבוקים אישיים שיונחו על שולחנות הסדר.

יום שני. ערב פסח.

7.30 תפילה עם הקהילה. מכירת חמץ לכולם.

בבית חב"ד עורכים סיום מסכת ולאחמ"כ 'ארוחה'. לחם וגבינה מהסופר המקומי אין להשיג... מסתפקים במה שיש.

שריפת חמץ ברוב עם.

מפקחים על כל הבישולים. הסבלים, עריכת השולחנות והכיסאות. אריזת סימני הסדר למעל 100 שולחנות!!!

אחה"צ תדרוך למאבטחים הישראלים ולצוות המתנדבים. תדרוך נוסף לשוטרים המקומיים.

17:30 הדלתות נפתחות.

ים של אנשים זורמים למתחם בית חב"ד. למזלנו, האולם שנשכר נמצא בבנין הסמוך.

בגלל הכמות העצומה של האנשים, התחלנו את האירוע שעה לפני השקיעה עם רמקולים, שיחה של הרבי, הסבר על ההגדה ועל מהלך ה'ליל סדר', בהמשך לא יוכלו לשמוע כל כך...

לסיום, הרגע המרגש של ליל הסדר (מבחינתי בכל אופן) אני מעמיד את כל הקהל ומבקש מהם להודות למי שעומד מאחורי 'ליל הסדר' הזה, ומאחורי מאות ואלפי סדרים ציבוריים בכל רחבי העולם - הרבי מליובוויטש.

קצת לפני השקיעה מכבים את הרמקולים, וההנחיה עוברת אלינו - אני וארבעת הבחורים מתפרסים בכל רחבי האולם וכל אחד מנחה באזור שלו.

באמצעות שלטים שהוכנו מראש, המנחים מסמנים איפה הם אוחזים ב'הגדה' (לקהל ולמנחים האחרים...).

בקטעי השירה ('מה נשתנה' 'והיא שעמדה' ו'אילו הוציאנו') השלטים שהוכנו מראש מורמים וכולם יחד מצטרפים אל השירה.

מסתבר שהכרזת הפסוקים זה לא רק לילדים, אחי שלומי נעמד באמצע האולם, ומכריז בקול-רם: 'דם' 'צפרדע' כשכל הקהל מחרה ומחזיק אחריו. בהמשך, 'רבן גמליאל... כל שלא אמר...', בשביל לוודאות שכולם אומרים, כל הקהל מכריז 3 פעמים... 'פסח... מצה... ומרור...'

המצות שנשקלו ונארזו בקפידה בלילות לפני פסח, חולקו ע"י המלצרים - בהינתן האות..

שולחן עורך. צבא המלצרים עם עזרת המטיילים יוצא לשטח.

מכל סלט ישנם 150 צלחות מרכזיות... כפול 7 סלטים. דגים. מרק. עופות. תוספות ולסיום סלט פירות. בקיצור שפע רב של ימות המשיח.

בין לבין הבחורים מסתובבים בין השולחנות ופשוט 'מרימים' את הקהל לשירה וריקודים על גבי הכיסאות. כמה מהם נשברו...

לאט לאט הקהל מתחיל להתפזר, בסדר גודל כזה שכל שולחן עורך לעצמו את הסדר - מוצאים בין השולחנות כל מיני טיפוסים מעניינים. אותי תפסה תמונה של ארבע בנות יושבות באחת מפינות האולם.

השעה 11.30 בערב והן עדיין קוראות את נשמת מילה במילה. מתברר שלאחת מהם זו פעם ראשונה שהיא יושבת בליל הסדר!

עוד זוג מבוגר מגיעים, הבעל טייס בחיל האוויר במשך שנים רבות, האישה אסטרולוגית. במבט חיצוני נראים רחוקים מאוד מאידישקייט. כעת היא באה להודות: "כל הזמן ירדו לי דמעות מהעיניים, במשך כל הסדר העיניים של הרבי מליובאוויטש מביטות על כל המשתתפים...".
(הקשר לזוג הזה נוצר 'במקרה'. הם הגיעו להירשם לליל הסדר אך לא הרגישו טוב מחמת הגובה. הוצאנו מהחדר את הבלון חמצן אחרי חצי שעה ההרגשה השתפרה. מאז פעם ביום-יומיים הם הופיעו. וככה הקשר התחזק)

11.30 בלילה. האולם התרוקן.
כעת אנחנו יוצאים לכיוון הדירה שלנו. הגיע הזמן להתחיל לבשל לליל הסדר האישי...
אחרי שעה-שעתיים של בישולים אנחנו מתחילים את הסדר שנגמר אי-שם באיזור 5.00 בבוקר.
עייפים ומרוצים חוזרים לבית חב"ד - מקווים שגרמנו קצת נחת למשלח.

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדוא"ל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il